

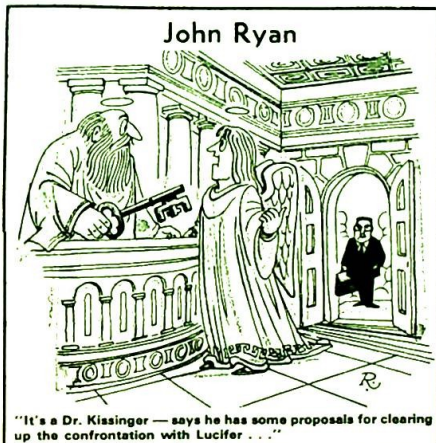
ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 22

85. ÅRGANG
24. NOVEMBER

1 9 7 3

KISSINGER OG RYAN (SIDE 339)

«GUIDE I ROMA»

(SIDE 340)

DOMINIKANERINNE BYGGEPLANER

(SIDE 344)

BØKER

Bortsett fra de av årets bøker vi alt har brakt anmeldelser av, vil vi i dette nummer gjøre oppmerksom på følgende nye ting:

De store linjers riss — Claes Gill fra Gyldendal.

Mulattkvinnen Solitude av André Schwarz-Bart fra Cappelen.

Hostgildet og andre fortellinger av Martin A. Hansen fra Gyldendal.

Barnet som elsker veier av Cora Sandel fra Gyldendal.

Guds gode gaver av Halldor Laxness fra Cappelen.

Til Franz av Assisi av Odd Abrahamson fra Dreyer.

Barnet og brødet av Wera Sæther fra Dreyer.

Russisk litteratur etter Stalin av Ivar Magnus Ravnun fra Cappelen.

Synet av Rolf Stenersen, Gyldendal.

Omtaler av andre bøker på side 344, 348 og 352.

JULENUMMER

Julenummeret, eller adventnummeret, kommer ut datert den 8. desember.

RED.

Gjesteopptreden av Klovnen på denne plass
mot sne, kulde og gravemaskiner i
i Oslo

LUFTSKIPET PÅ CAP

Dette er en sann historie. Og det er kanskje en kjærlighetserklæring til byen Roma.

Jeg vet ikke. Jeg bare forsøker å tyde hendelsen.

Jeg sto oppe på Capitol, foran den praktfulle bygningen som for meg er verdens vakreste. På den ene siden så jeg ned på en enorm og blafrende biltrafikk i den varme og mørke kvelden, flyttet jeg meg noen meter kunne jeg kikke ned på Forum og tenke på keiser-tiden.

Et sted mellom disse punktene lå den såkalte Kjærlighetsstien hvor byens unge par nyder privatlivets fred og mjauer som kattene.

Plutselig summet det oppe i luften.

Nå, først må jeg fortelle hvor lykkelig jeg egentlig var, over atter en gang å være tilbake på de skjønne stedene, over å ha denne svimlende utsikt til to deler av vår sivilisasjon, den i toga og den i Fiat.

Kjærlighetsstien hverken bekymret eller gledet meg, den fulgte bare med på kjøpet liksom. Hadde noe med virkeligheten å gjøre.

En
klovn

Det summet sterkere. Jeg så opp mot den fløyelsbløte himmelen. Alt var perfekt.

Da, akkurat da, kom et luftskip svevende over hodet på meg. Et par hundre meter oppe i været.

Nå vet dere like godt som enhver klovn at slike ting ikke lenger finnes. Det drønner nok jetfly over oss temmelig ofte, og av og til et helikopter eller et privatfly med propell.

Men aldri et luftskip.

TO BASARER KOMMENDE UKE

EIKELI KIRKE

Fra søndag 25. november til søndag 2. desember. Basaren er åpen hver dag fra kl. 17.00. Begge søndager hele dagen fra kl. 9.30.

Underholdning for barn mandag og tirsdag kl. 17.00.

Underholdning for voksne og ungdommer onsdag og fredag kl. 19.30.

Bingokveld (engelsk) fredag.

Loddsalg - Salgsdisk.

Eikeli katolske kirke ligger vis a vis Eikeli Gymnas, 7 minutter å gå fra siste stoppested Østeråstrikken.

DOMINIKANERINNENE

SANKTA KATARINA HJEMMETS
UTLODNING OG JULESALG

Lørdag 24. november til søndag 2. desember 1973.

Åpent alle dager fra kl. 10—15 og 16—19.

SØNDAG 25. NOVEMBER:
mellom kl. 12 og 14: Tombola for barn.
BUFFET.

Vi ønsker alle våre venner
HJERTELIG VELKOMMEN!

Majorstuveien 21 B — Oslo 3.

En hjelpeløs protest

sentrumsgatene

ATOL

Det er noe vi forbinder med Roald Amundsen og senere med den første verdenskrigen.

Derfor sa jeg til meg selv:

Dette hender ikke. Du skulle ikke tatt punt e mes siste gangen. Snu deg og se ned på det gåtefulle Forum. Det summer bare i hue ditt.

Jeg gikk også noen meter og så ut over restene av Romerrikets senter, men over det månelyse landskapet svevet luftskipet som en slags enorm Karlson på taket.

Jeg småløp tilbake til rytterstatuen og så ned på de tre tusen små Fiatene. Det summert igjen, høyt over trafikken kom det samme luftskip etter å ha tatt en liten sving. Og nå signaliserte det noe med røde og grønne bokstaver ned til lille meg.

Så gikk det opp for meg at det hele var et enormt reklamepåfunn som en eller annen multinasjonal storaffære hadde funnet på.

Men jeg ble ikke stående og knurre mot reklamen og komersialiseringen og alt det der. Deres sprell var jo bare til å le av oppe på Capitol. Jeg tror faktisk jeg var ganske tilfreds også.

Det var så bra å være en kort stund på Capitol at et luftskip eller en simpel luftspeiling eller all verdens skrikende katter ikke kunne ødelegge den følelsen jeg alltid får der oppe.

De som summert rundt i luftskipet trodde vel at de kom som en hilsen og budbringer fra en annen og smartere verden.

De tar feil, ihvertfall når det gjelder meg. De kommer bare som en mild påminnelse om at intet helt kan ødelegge denne deilige byen.

Hverken rasende horder, svart eksos, politisk galskap eller luftskip.

2000
år
senere

Klovnen snakker i dag om to sider av vår sivilisasjon slik han møter dem i Roma, «den i toga og den i Fiat». Dette bildet handler om førstnevnte.

Professor Alfonso de Francis har etter seks års utgravningsarbeider avdekket en italiensk villa som ble ødelagt av et jordskjelv i år 62 etter

Kristus og som ble restaurert på den tiden Vesuv hadde sitt veldige utbrudd.

Det understrekes at villaen og dens to tusen år gamle innhold er meget viktig for den arkeologiske forskning.

FORSIDEBILDET

Teksten til Ryans strek er: «Det er en dr. Kissinger — han sier han har forslag til løsning av konflikten med Lucifer.»

GUIDE I

PORTRETT AV

Av Åge Rønning

Hva gjør en ny katolsk prest i Akerveien hvis han får en dag fri? I Josef Plocinskis tilfelle er svaret greit nok:

Han kjører to og en halv time i retning Skien og fisker i Eidangerfjorden. Fisker på sin måte, det vil med hans egne ord si «kort og heftig, fra 16 til 19».

Hva gjorde den samme unge mann mens han ennå studerte på Germanicum i Rom?

Han tok seg av og til fri fra miljøet og reglene og bøkene og guidet tyske pilegrimer rundt i den hellige stad, også til gode spisesteder.

Og hva gjør han hvis han møter en ertelysten og tilsynelatende skråsikker embedsbror?

Han foreslår et veddemål. Han er villig til å vedde om nesten hva som helst.

Gir dette noe brukbart bilde av den nye presten som ble vigslat for fjorten dager siden?

Nei, det gjør det selvfølgelig ikke. Men detaljene lar oss ane noen menneskelige trekk som er ganske vesentlige i hans tilfelle.

Han går ikke og kommer aldri til å gå etter noe skjema. Han er selvstendig, og han virker solid nok til å tåle en trøkk. Er det merkelige ord å komme trekkende med når det gjelder en ny prest anno 1973 i Oslo Katolske Bispedømme?

Muligens, men vi er blitt en smule klokere i det uværet vi kanskje har hatt etter Konsilet. Vi forstår og setter mer pris på små menneskelige trekk liksom fordi vi vet at de kan skjule styrke og utholdenhet.

Dessuten har vi vel også oppdaget at vi trenger prester av en ekstra hardfør type.

Plocinski og andre må tilgi meg disse høyst personlige funderinger bare et par uker etter at han kom. Det er hverken skamros eller snakk bak hans rygg. Ingen av delene, jeg skal vedde på at mine iakttagelser stemmer.

Sa vi vedde?

Der kan man se, de små detaljene er allerede til stede i samtalen.

Og de er ikke likegyldige småting. De er deler i et forsøk på å lære å kjenne et menneske som er vigslat til en temmelig alvorlig oppgave. La oss gjenta noen ord som ble sagt akkurat den dagen han ble prest:

Vår tid venter av Kirkens menn at de skal bryte med verdens ondskap. Det sies meget i våre dager at presten ikke tilhører en spesiell rase, at han bør søke sin plass blant alminnelige medkristne og at han ikke skal søke å tilhøre en spesiell gruppe. Han skal ikke være klerikal.

Tilsynelatende er det ord som passer Plocinski. Han er

lite klerikal, han vil visst heller at de han møter daglig skal si Josef istedenfor pastor, han ler av vendinger som i utide er høystemte og han blåser av fromme talemåter hvis de ikke er ekte.

Men i personen merket man også i ubevoktede øyeblikk og når han gjør prestegjerningen dette alvorret som han har valgt:

Han skal ikke være klerikal, det er sant. Men det betyr ikke at tiden ikke har meget bestemte forventninger når det gjelder presten. Tiden venter seg meget av et menneske som Gud har rørt ved sin hånd. Og det som ventes er at presten skal være en eksponent for det brudd med verdens ondskap som i en annen sammenheng førte Kristus til korset. I den forstand ventes det av presten at han skal kunne bli en Herrens lidende tjener, en prøvet og forfulgt mann.

Men verdens ondskap er ikke hva som helst som går under dette navn. Der finnes en reell ond verden av i dag, den det skal brytes med, og ikke en innbilt, teoretisk ond verden som bare eksisterer i fromme andaktsbøker. Verden er ond her og nå på en rekke konkrete punkter. Den som er istand til å sette fingeren på det ømme punktet og må lide for det, vil bli forstått av dagens mennesker, ihvertfall av de fattige, sultne og tørstige.

Når en geistlig derimot går på akkord med verden slik den fortøner seg i dag, for desto kraftigere å reise sin protest mot synder og frafall som neppe gjør en katt fortredd, da må han være forberedt på å høre at han kunne spart seg for sine lidelser og smerter, og at han heller skulle oppfatte seg selv som alle andre mennesker uten å skulle seg ut.

I dag er dette problem helt sentralt. En prest er mu-

ROMA

JOSEF PLOCINSKI

ligens forutbestemt til å måtte lide, bli prøvet og tømme en bitter kalk idet han bryter med en ond verden. Men hvilken form for ondskap taler vi om? Dersom det er verdens reelle ondskap det siktes til, da vet vi at presten skal være forberedt på litt av hvert i retning av motstand. De som ikke har rent mel i posen, vil nok synes at han skiller seg ut på en besværlig måte. Men hvis det han skiller seg ut ved, er en større disponibilitet i kampen mot det reelle onde, vil han ikke kunne stemples som klerikal, han vil bare følge sitt kall.

Det som ingen vil kunne få forståelse for er om prester i idealistisk forvirring skulle prøve å identifisere seg med sin lidende Herre ved å dra til felts mot vindmøller. Det var ingen vindmøller Kristus selv kom i konflikt med.

Den nye presten som fisker «kort og heftig» i Eidangerfjorden er ikke av den typen som rir til storm mot vindmøller. Så mye er klart, det behøver vi ikke vedde om engang.

La oss gå tilbake en smule:

Dette med fisket har han fra Jølster i 1951, så presten går det an å sted- og tidfeste den hobbyen.

— Jeg var 6—7 år bare, vi hadde nettopp kommet til Norge, forteller han selv. Nå fisker jeg i Eidangerfjorden sammen med min svoger. Min søster er engstelig når jeg kommer, for da forsvinner gjerne hennes mann også.

— Får dere noe?

— Får? For et par år siden da jeg var hjemme en tur fra utlandet fikk vi 11 kilo fra klokken 16 til 19. Familien sa til slutt stopp.

— Hva slags fiskeutstyr bruker du?

— Kjøpte bra utstyr i Italia.

(Han ser ironisk på meg, forstår nok at jeg ikke har det minste greie på slike ting.)

— Hva kommer det av at du ble interessert?

— Det har sikkert noe med opplevelser i barndommen å gjøre. Jeg fikk pen fisk den første dagen jeg prøvde Jølstervannet, det holdt.

Jeg vrir samtalen over på guiding, det forstår jeg meg heller ikke på, men likevel virker det betryggende i forhold til Josefs korte og heftige opplevelser i Eidangerfjorden. Dessuten har jeg sett ham i virksomhet som guide i Rom, varm og likevel forbløffende rolig, mens det svermet tyske pilegrimer rundt ham.

Jeg husker historien om den norske protestantiske biskopen med frue som for første gang var i Rom. På hotellet spurte bispinnen seg for i resepsjonen om hva de burde se første dagen i byen. Hun fikk det svar at turister vanligvis begynte med Petersplassen.

Bispinnen ble en tanke stram i ansiktet da og sa spisst:

— De må huske på hvem vi er.

Hvorpå vedkommende hun snakket med slo ut med hendene og sa følgende:

— Det var leit. Men da er det bare hedenskapen for Dem da.

Plocinski hadde ikke hørt den historien før, men han hadde likevel gjort det til en slags regel bare å guide katolikker der nede.

— Jeg spesialiserte meg på katolikker, sier han muntert. — Kan ikke snakke om Rom uten også å snakke om den katolske kirke. Jeg guidet en eneste gang en protestantisk gruppe, det er det vanskeligste jeg har vært borte i.

Øyensynlig har pilegrimsgruppene likt den unge seminaristen, da han ble vigslert i Oslo, kom det hilsener til ham fra 50—55 i dem.

— Hadde du så mange med deg?

— Bevares, i mai guidet jeg ialt 300, fordelt på syv grupper. Vi hadde mange rare opplevelser sammen.

— Nevn en av dem.

— Vi glemte igjen en mann på 80 år i Castelgandolfo. Jo, jo, vi fant ham igjen før bussen gikk.

Hva med selve utdannelsen?

— Jeg er ikke så veldig begeistret for seminarutdannelsen, først og fremst legges det opp til at alt blir gjort for deg. En del av oss levde konsekvent på kanten av seminaret. Det som gjorde at jeg holdt ut var italienerne og byen Rom...

— Og ditt kall.

— Kallet er en annen sak. Man blir isolert i fem, seks år på et slikt seminar, og det var godt å komme hjem.

— Det tredje punkt som jeg har nevnt er dette med betting, din store iver etter å vedde. Vil du vedde om en av lørdagens ligakamper i engelsk fotball?

— Nei.

— Okay. Men hvor fikk du *den* iveren fra?

— Det er gøy, vi drev det som en hel sport på Germanicum. Den som tapte, måtte invitere den annen på et hyggelig måltid på et godt romersk spisested.

Sier Josef Plocinski. Vår samtale var kort og springende, men for meg meget levende. Jeg håper at det skinner gjennom i det jeg skriver.

.. Ungdommens Caritas har på et møte enstemmig vedtatt å støtte innsamlingen til en fredspris til erkebiskop Helder Camara.

De unge gir 1 000 kroner til innsamlingen.

SITTER VI ANDRE HENDENE I FANGET,

Av A. Raulin

Det er ingen hemmelighet at pave Paul er sterkt opp-tatt av å sette ut i livet Det 2. Vatikan-konsils vedtak med all den åpenhet et slikt program innebærer. Og paven deler konsilfedrenes uttalte velvilje overfor alle rettskafne mennesker i deres kamp for å bygge opp en bedre verden. Men han er ikke desto mindre engstelig for enkelte tegn i vår tid som virker truende på ham. Hans ukentlige taler ved generalaudiensene gir uttrykk for begge deler.

Paul VI er unektelig redd for at den selvfølgelige samling omkring pavens embede som har kjennetegnet katolisismen i moderne tid og har vært dens styrke, skal svekkes. Han sier et helhjertet «ja» til konsilets økumeniske tanker og gjør hva han kan for å virkeliggjøre dem. Men det er tydelig at han ikke av den grunn er villig til å oppgi den samlende funksjon som pavestolen tradisjonelt har hatt. Han mener tvertom at pavestolen som samlingsmerke er et vesentlig katolsk bidrag til en kristen gjenforening, noe som mange ikke-katolske kristne vil gi ham rett i.

Men paven er ikke bare innstilt på å ta vare på de verdier som hans embede i lengre tid har forsvart. Han er redd for at det nye forhold — som kom og måtte komme — mellom kirken og verden, skyver de indre, skjulte verdier i bakgrunnen, alt det som ikke er synlig, men foregår på den indre front.

Når vi kjenner denne politikk, forstår vi også hvorfor pave Paul etter moden overveielse har bestemt seg for å erklære Herrens år 1975 som et hellig år, et jubelår, i pakt med en tradisjon som vil at et slikt år feires hvert femogtyvende år. Det hellige år 1975 blir i pavens tanke et samlingsår omkring hans embede, til den katolske kristenhets og til hele kristenhetens beste. For ti år siden var konsilet for biskopene en overveldende opplevelse av enhet i mangfold; hvorfor skulle ikke det hellige år spille en lignende rolle for det kristne legfolk? Ethvert hellig år er jo fra gammelt av et valfartsår til Peters og Paulus' grav. Og samtidig blir det hellige år en oppfordring til varig omvendelse, med aksenten lagt på bønn og forsoning med Gud. Vi må tilbake til kildene, og kildene er der hvor Guds rike springer frem inne i oss. Vi tar neppe feil når vi sier at denne siste tanke er enda viktigere for paven enn selve mønstringen i Rom.

Og nettopp fordi mønstringen i Rom kommer i annen rekke har paven innført en slik forandring i feiringen av det hellige år som vi skal merke oss. Før var det slik at selve jubelåret ble feiret i byen Rom, så det kunne bli et nådens år for dem som valfartet til apostlenes grav. Slik var det for eksempel i 1950. Og så, året etter, ifølge vårt eksempel i 1951, ble det kunngjort at jubelåret nå skulle gjelde i de lokale kirker, slik at ingen ble diskrimi-

nert av manglende anledning eller midler til å reise til Rom. Kilden vellet frem ved Peters grav for senere å vanne hele kristenheten.

En slik ordning lot seg forsvare, men Paul VI. har helst villet legge vekt på et annet aspekt, nemlig at det kristne liv først og fremst leves i den lokale menighet, der hvor den enkelte har sin daglige gang. Nådens kilde er ikke langt unna, vi finner den i vår mest trivielle hverdag. Har vi funnet den der, så kan vi dele vår glede og vår takk-nemlighet med medkristne fra hele verden og manifestere vår enhet.

Det hellige år skal bli preget av *omvendelse, fornyelse* og *forsoning*, de tre ord som utgjør mottoet for hele foretaket. Men dette preg skal først settes på hver enkelt menighet verden over. Så vil enheten vise seg, ikke som institusjonens eller organisasjonens apoteose, men som en frukt av helliggjørelsen. Dermed skulle det også være meget lettere å innlede et fornyelsesprogram i intim forståelse med ikke-katolske kristne, anderledes troende

Pave Paul VI under sin siste store utenlandsreise.

MED ELLER - ?

og andre mennesker av god vilje. Først: Omvendelse, fornyelse og forsoning i hverdagen. Og bare i annen omgang: Samling ved apostlenes grav.

Det vil si at konsilets erfaring har båret sine frukter og at feiringen av et jubelår ikke er så håpløst gammel-dags som den kunne se ut ved første øyekast. Sentralorganisasjonen kan ikke alene bringe en dyptgripende reform i kirken. Det er møtet mellom sentrum og periferi som antenner mekanismen. Og hovedbidraget kommer fra periferien, det vil si fra oss alle sammen.

Derfor er det avgjort ikke meningen at vi bare skal sitte med hendene i fanget og vente på direktiver fra en eller annen pavelig kommisjon. Vi skal selv ta fatt og handle. Det er å håpe at Vatikanet når det kommer til stykket forblir tro mot pavens opprinnelige inspirasjon og lar periferiens forarbeid i 1974 prege mønstringen i Rom i 1975. Men vi ville ha mistet enhver rett til å kritisere Vatikanets holdning om vi selv holdt oss borte fra dette forarbeidet.

Hvor skal vi begynne? Omvendelse, fornyelse og forsoning er meningsfulle begreper, men svært generelle. Skal vi bidra noe, må vi ikke nøye oss med å fremheve det innhold som kirkens sentraladministrasjon kjenner like godt som vi og har god trening til å formulere i tradisjonelle vendinger. Vi må være villige til å bidra fra vår fjerne periferi som perifere medlemmer av en verdenskirke, ikke i motsetning til de almengyldige tanker, men for å gjøre dem virkelig universelle.

Det hellige år fremhever det pavelige embedets sam-lende funksjon på samme tid som det gjør *forsoningen* til et nøkkelord. Hva vil det si i praksis, om ikke at vi, som lever i et land med knusende ikke-katolsk flertall, bør definere det ansikt som pavedømmet i vår tid bør ha for å bli et effektivt redskap for forsoning mellom menneskene? Dette fritar oss ikke fra selv å virke forsonende i vår egen beskjedne krets. Men siden det hellige års samtlige veier synes til slutt å måtte føre til Rom, kan vi trygt si at vårt største bidrag bør bli å gjøre den katolske kirke til et forsoningens levende tegn. Forutsetningene for at dette kan skje, er mange, men ut fra vår egen ut-satte posisjon kan vi unektelig peke på noen av dem. Er det da ikke vår oppgave å gi våre ikke-katolske brødre en røst, så de blir hørt i sine rimelige ønsker? Mange av dem, som er kristne, og muligens noen andre, er klar over at paven kan spille en vesentlig rolle i forsoningens tjene-ste, ikke minst ved å heve en profetisk røst. Var det ikke en tanke å gjøre forberedelsen til det hellige år til en mobilisering av åndelige krefter i alle lokale kirker, så paven får en bred opinion i ryggen og dermed lettere kan heve sin røst?

Et annet nøkkelord i forbindelse med det hellige år er *omvendelse*. Det er en kjensgjerning at vår skriftemåls-

praksis er i støpeskjeen, blant annet i den forstand at mange nå skrifter sjeldnere enn det var vanlig å gjøre tidligere. Nå har vi ingen grunn til å tvile på at dagens mennesker trenger syndserkjennelse like meget som tidligere generasjoner, eller at kirken fortsatt utøver en forsoningstjeneste ved å tilgi synderne deres synder. Problemet er nok at vår syndserkjennelse nødvendigvis må bære preg av vår selvforståelse, og denne er i sin tur preget av den ekspansjon de psykologiske videnskaper har kjent i den senere tid. Skulle det hellige år ikke være for oss en anledning til å à-jour-føre en syndserkjennelse, en omvendelse, en omvendelse som vi ikke kan være for-uten, men som vi må lære å uttrykke med våre egne ord? Det private skriftemål, botsandaktene, liturgien, sjelesorgen, samtaler med medkristne er like mange tilbud til oss om å gjøre alvor av den sinnets omvendelse som evangeliet forkynner. Hva gjør vi med disse tilbud? Enkelte katolikker er engstelige fordi skriftestolen ikke brukes så hyppig som før. Man kan forstå dem hvis det er selve syndserkjennelsen og omvendelsen det går utover. Deres angst er derimot grunnløs, dersom syndserkjennelsen og omvendelsen delvis søker andre veier. Botens sakrament har en lang og mangesidig historie. Mon ikke det hellige år burde være et forsøksår hvor nye former ble prøvet med stor ærlighet og frimodighet, både individuelt og i menighetens ramme? Vi vet at vi skal bryte med ondskaper i verden og i oss selv, men hvordan gjør man det i ånd og sannhet? Det siste ord er ikke sagt om saken i den kristne kirkes historie.

Fornyelse hører også med til det hellige års dagsorden, og det vil si den indre fornyelse. Ville det ikke være en idé om vi besinnet oss på det fenomen som vi konstaterer omkring oss, nemlig at meditasjonen igjen oppleves av mange i vår travle verden som en nødvendighet? Vi trenger lunger for å puste, åndelige lunger. Det ville være litt av et paradoks hvis den katolske kirke, som har en så vidunderlig tradisjon hva den meditative og kontemplative bønn angår, vendte ryggen til disse kilder nettopp når så mange tørster etter den og gjør alvor av å søke dem. Skal vi ikke kjenne vår besøkestid? Dette er også et tema for en ny praksis i det hellige år.

L a oss til slutt ikke glemme at det kristne hellige år er inspirert av det jødiske sabbatsår hvis hensikt var stadig på ny å gjenvinne friheten for menneskene: Slave-ene ble frigjort, en stadig tilbakevendende jordreform gjennomført. Senmiddelalderen la riktignok større vekt på syndeskylden og Guds straff. Et nådens år ble hoved-sakelig et tilbud om syndsforlatelse, og for den som hadde skriftet sin synd, om avlat og fritagelse for timelig straff. Det 2. Vatikankonsil har på ny vendt våre blikk mot de helt store samfunnsproblemer, og den pave som innbyr oss til å feire et hellig år, er den samme som har forfattet et rundskriv om Folkenes utvikling, *Populorum Progres-sio*. Der finnes ingen forsoning, ingen omvendelse, ingen fornyelse i vår tid som lukker øynene for denne dimensjon av vårt ansvar.

Vi vet ikke i hvilken grad de komitéer som kommer til å sette opp programmet for det hellige år i Rom i 1975, vil gi periferien en reell sjanse til å komme til orde og sentrum en virkelig anledning til å lytte. Det kommer meget an på oss, om vi har noe å fare med. Vårt utbytte blir i alle fall stort, for man kommer ikke i kontakt med en verdenskirke uten å komme beriket hjem. Men det var meningen at vi skulle ha opplevet noe mer av forsoning, omvendelse og fornyelse allerede innen vi løste vår fly-eller jernbanebillett til Den evige stad!

Aasmund Brynildsen:

SVERMEREN OG HANS DEMON.

Dreyer.

Det første essay i denne boken ble skrevet i 1952 og vakte betydelig oppsikt. Forfatteren hevder at Hamsuns holdning under krigen var helt konsekvent ut fra grunnstemningen i hans verk, og at det bare var å nedvurdere dikteren og frata ham hans ansvar, når man prøvet å unnskyldte ham. Brynildsen tar skarpt avstand fra den rent estetisknyttende holdning til Hamsuns kunst. Hamsun var ikke bare den store dikter, men også den store tidskritiker i sin diktning, han hadde en urokkelig overbevisning om det illusjonære og farlige i «fremskrittet» og så intet positivt i det, hverken når det gjaldt menneskenes forhold til naturen eller på det sosiale og politiske område. Brynildsen kaller ham den betydeligste representant i samtidens skjønnlitteratur for «den store europeiske reaksjon».

I de øvrige essays, «For en pests skyld», «Den gåtefulle» og «Markens grøde» utdyper og varierer Brynildsen sine synspunkter og stiller Knut Hamsun inn i en stor idéhistorisk sammenheng hvor hans verk fremstår som høyst aktuelt — både på godt og ondt.

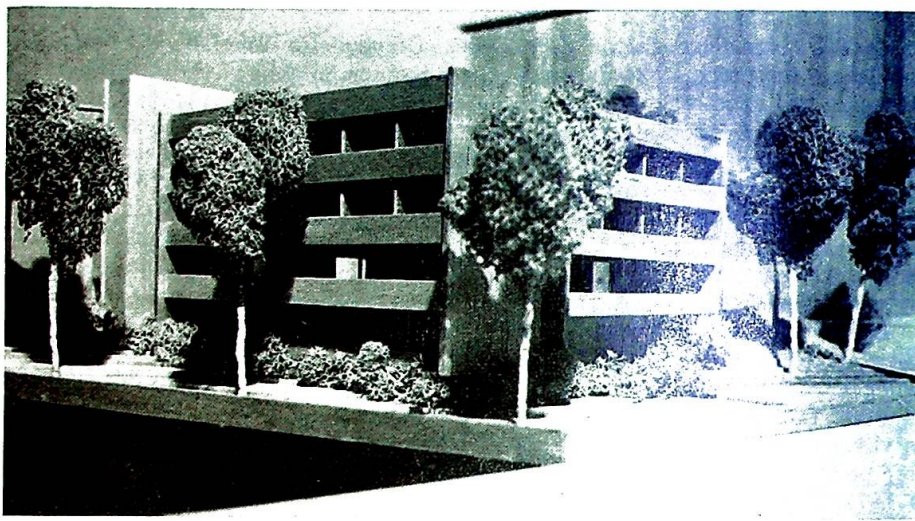
«Svermeren og hans demon», byr ikke på tørre akademiske analyser — den er skrevet som et dypt personlig engasjert innlegg i tidens sentrale debatt, ut fra inngående kjennskap til Hamsuns verk og innsikt i tidens åndshistorie.

STØTT
ST. OLAV

GI ET
GAVE-
ABONNEMENT!

Nybygget på

DOMINIKANERINNENES

Overdimensjonerer «St. Olav»?

Innvandrerne — og vi andre.

Herr redaktør.

Ifølge statistikken, den som aldri lyver (?), tilhører 96 prosent av Norges befolkning statskirken. Spør man imidlertid en hvilken som helst virkelighetsnær luthersk geistlig innrømmes det villig at dette er den rene fiksjon. Bare fra 3 til 15 prosent, alt eftersom i de forskjellige landsdeler, er *ikke* «kirkefremmede».

Når derfor biskop Taylor — og «St. Olav» i siste nr. — uttaler at 80 prosent av den katolske kirke i Sverige (dette vil formodentlig si: av katolikkenes antall) er utlendinger eller innvandrere melder det spørsmål seg automatisk: Hvor mange av disse er *ikke* «kirkefremmede», men søker selv kontakt med menighet og trosfeller i Sverige (Norge)? Her i Norge og vel også i Sverige er tallet på slike etter alle solemerker å dømme omtrent som i statskirken.

Hva kan da egentlig det stadig svindende antall av praktiserende norske (svenske) katolikker (her hos oss høyst 2 til 3 tusen) gjøre for disse andre?

Ett er iallfall sikkert: I de mindre

menigheter ønskes *enhver* katolikk hjertelig velkommen i fellesskapet både av prest og menighet når denne selv viser behov for det Kirken rent åndelig sett står for og kan gi. Når det da klages over kjølig holdning overfor «innvandrere» bør det vel med rette kunne innvendes at katolsk fellesskap er et fellesskap i tro og livssyn. Dette ikke minst i samfunnsforhold hvor katolikkenes, som hos oss, faktisk lever i meget vanskelige forhold i egenskap av et forsvindende lite mindretall. Ansvar for de mange innvandreres skjebne, rent sosialt sett, hviler i virkeligheten på hele folket, det som har åpnet sine dører for dem som «flyktninger» eller «gjestearbeidere». Det finnes da også i alle skandinaviske land store frivillige organisasjoner som har til oppgave å ta seg av den side av saken.

Ut fra dette tillater jeg meg å be bladet om ikke å overdimensjonere dette som enslags kirkelig merkesak hos oss. Vi bør være realistiske nok til å se saken i øynene som den virkelig er. Å gjøre det er ikke mangel på kristen nestekjærlighet.

H. KIELLAND BERGWITZ.

Majorstuen

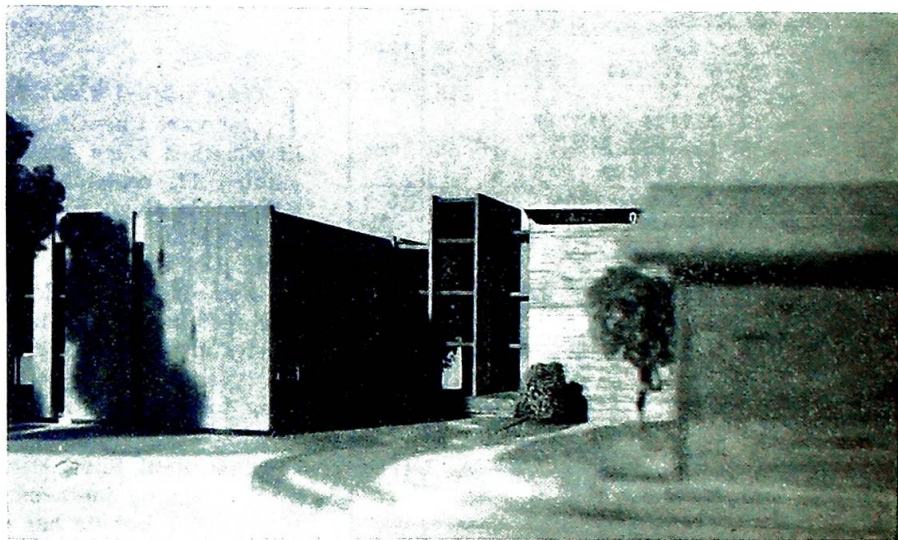
BYGGEPLANER

DE FØRSTE BILDENE

På disse sidene i dagens ST. OLAV bringer vi fotografier av den planlagte utvidelse av dominikanerinnenenes Katarinahjem i Majorstuveien i Oslo.

Det er arkitektfirmaet Gunnar Bjerke & Sven Bjerke som har utarbeidet planene.

Nærmere opplysninger om planene vil vi forsøke å gi i et av de kommende numre av bladet.

ST. OLAV

Redaktøren treffes hver dag enten på (02) 20 72 26 eller på (02) 28 01 04.

Postadressen er Akersvn. 5, Oslo 1.

GABRIEL MARCEL

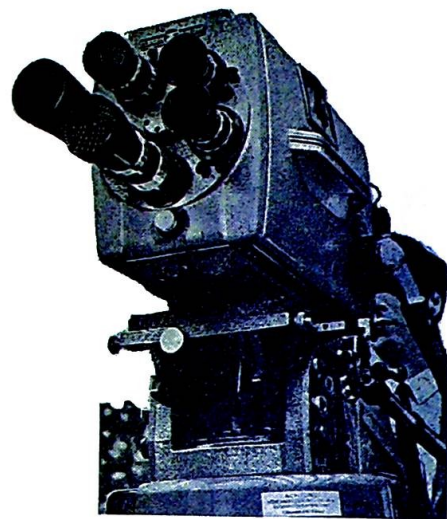
Den franske filosof, romanforfatter og dramatiker Gabriel Marcel er død. Han blev 83 år gammel. Eksistentialfilosoffen Marcel regnedes for en af det moderne katolske Frankrigs betydeligste tænkere. Det er, som om den sidste side i en bog er blevet vendt. Af de store navne i det, man har kaldt *Le renouveau catholique* (Den franske fornyelse indenfor katolicismen) er nu ingen mere tilbage. E. Mounier, Claudel, Mauriac, Maritain og nu også Marcel er døde.

Marcel var søn af en diplomat, udøbt, opdraget i en ateistisk verden, da han pludselig i begyndelsen af tyverne konverterede til den katolske kirke. Hans konversion havde en anden karakter end nogle af de førstnævntes. Claudel, Maritain og til dels også Mauriac vendte hjem til kirken eller konverterede, da de i kirken så det bolværk, som forsvarede den sande fornuft mod alle opløsningstegn i den moderne verden. »Antimoderne« var et af Maritains nøgleord.

Gabriel Marcel derimod kom fra den moderne verden. Han så det mo-

derne menneskes dilemma, som er en spænding mellem de givne forhold, som vi alle lever under, og den trang til at overskride de grænser, som tilsyneladende holder os alle fangne. Især dødens problem har altid optaget ham. Han fandt vejen til kirken ved at stille spørgsmålet om meningen med livet og tilværelsen. I denne forbindelse opdagede han — uafhængigt af Martin Buber — menneskets forhold til det andet menneske. Han kaldte dette forhold »DU«. Alle hans tanker kredser om dette forhold. Også krigens problem beskæftigede ham. Han gik ind for en broderlig verden. I de dage, da han døde kom de rystende efterretninger om en ny krig. Tilsyneladende et negativt svar på alle hans bestræbelser. Men hvilken fredens filosof lader sig modsige af granater. De stadfæster kun den indsats, han har viet sit liv til. Blandt hans bøger er »Journal métaphysique« og »Homo viator« uforglemmelige.

H. ROOS S.J.

CHILE

Chile har 64 katolske prester vært i konflikt med militærjuntaen siden tok makten 11. september, melder KIT fra Santiago. En prest, den spanskfødte Juan Alsina er skutt. Det er ikke på det rene om han døde under skuddveksling eller ble henrettet. Femten prester sitter fremdeles i fengsel, tyve er utvist og ti har frivillig forlatt landet.

Efter forhandlinger mellom kardinal Raul Silva Henriques av Santiago og juntaens innenriksminister Bonilla har de nye makthaverne godkjent at det dannes en rikskomite for flyktingehjelpen. Den er dannet gjennom et samarbeide mellom representanter for den katolske, den protestantiske og den ortodokse kirke i Chile. Også det internasjonale Caritas, FN, Røde Kors og Kirkenes Verdensråd har hjulpet til ved opprettelsen av denne rikskomite som i første omgang bl. a. har åpnet et sted for innkvartering av nødlidende i et hus som tidligere tilhørte jesuittene like utenfor Santiago.

Kardinal Silva har også hatt fremgang i sine forsøk på å få juntaen til å frigi et antall fengslede prester. Derimot har han ikke kunnet hindre at landets universitet er fratatt sin gamle selvstendige stilling. Juntaen har satt inn militære ledere for alle høyskoler, også de to katolske. Som en slags rektor *magnificus* for Santiagos katolske universitet har juntaen utnevnt den pensjonerte admiral J. S. Madge og for samme institusjon i Valparaiso den pensjonerte admiral L. de la Maza. Denne forholdsregel er så fersk at man ennå ikke kjenner kirkeledernes reaksjon. Ifølge N. C.

News Service ser det ut til at professorene inntar en avventende holdning. Den gamle ledelsen har gått av ved universiteter og høyskoler og all politisk aktivitet er forbudt.

En annen forholdsregel som myndighetene har grepet til, var en «husundersøkelse» den 3. oktober i Chiles nasjonalhelligdom, Vår Frue av Karmel. Aksjonen fant sted etter en gudstjeneste der rundt 40000 troende var samlet for å be om fred. De militære søkte etter den franskfødte arbeiderpresten Roberz Lebeque. Ifølge det vesttyske nyhetsbyrået KNA har han arbeidet i industriområdet Maipu nær hovedstaden og er mistenkt for å ha deltatt i streiker og i «illegale» handlinger.

Ved nevnte gudstjeneste deltok også den apostoliske delegat, erkebiskop S. Sanz Villalba. Av den grunn har det vært spekulasjoner om hvorvidt Vatikanet har godkjent det nye regimet i Chile. Under en pressekonferanse i Vatikanet nylig, erklærte professor Alessandrini, Vatikanets talsmann overfor pressen, at Den Hellige Stol ikke har inngått noen formell godkjenning av militærregimet. En apostolisk delgat kan representere paven hos et lands regjering, men også hos den lokale kirke i vedkommende land, forklarte han.

**ST. OLAV'S
REDAKSJON**

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lørd.: sønd.:	19.00 9.30 19.00	— 11.00 —
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villars kapell</i> , Montebello, Ullemchauseen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			18.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 22 73 53 - 25 77 07		9.30	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemansgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Eikeli kirke		8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214 <i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		8.45 19.00	11.00 —
6.15	—		
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethostrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1.VII—31.VIII) <i>St. Elisabeth Institutt</i> , tlf. 11 392)		19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30

Frankrike

Hvis det kommunistiske parti kommer til magten i Frankrig, »vil der ikke blive nogen statskrig mod religionen«, siger det franske kommunistpartis generalsekretær i en nylig udgivet bog med titlen »Den demokratiske udfordring«.

I sin bog skriver Georges Marchais, at med det kommunistiske parti ved roret vil staten »respekttere og på lovlige vis garantere kirkernes ret til at tale offentligt og deres frihed til religiøs opdragelse.«

Det kommunistiske parti i Frankrig har i de seneste måneder forsøgt at overbevise offentligheden om, at det er et demokratisk parti, der vil respektere religiøse og borgerlige friheder, hvis det kommer til magten sammen med folkefronten. Folkefronten er opstået på grund af en overenskomst mellem socialistpartiet og kommunisterne. På grund af de mange katolske arbejdere i Frankrig forsøger kommunisterne at give garantier for religionsfriheden for at få dem til at stemme kommunistisk ved et kommende valg.

Sverige

En tidligere luthersk præst, Göran Fahlström, aflagde den 29. sept. løfter som dominikaner i Lund. Det forventes, at han vil blive præsteviet i Danmark en gang i vinterens løb. Som luthersk præst tilhørte pastor Fahlström den gruppe præster (ca. en halv snes), som i begyndelsen af 60erne forlod den lutherske statskirke og blev katolikker. Han er den første i gruppen, som tager skridtet til at lade sig præstevie i den katolske kirke.

To af gruppen vendte tilbage til den lutherske kirke og genoptog deres præsteembeder. Resten er i dag aktive i lægmandsapostolatet.

Fahlström blev født i 1914 og præsteviet i 1945. Han arbejdede i bispedømmet Västerås og var specialiseret i ungdomsarbejde. Han forlod sit embede i 1960, hvor han vendte tilbage til studierne i teologi ved Lunds universitet. Han skrev en tese med titlen: »Konversioner til den katolske kirke i Danmark i de sidste 300 år.« Han blev derefter skoleinspektør i en statsskole. I 1964 konverterede han til den katolske kirke, og i 1971 blev han dominikanernovice. Efter studier i Tyskland vendte han tilbage til dominikanerne i Lund i juli 1973.

Latin-Amerika

Sekretærene for 19 latinamerikanske bispekonferencer er enige om, at 5 års kirkelig fornyelse og samfundsreformer ikke har bidraget meget til at forbedre flertallets kår i Latinamerika.

»Kirken er under pres fra yderliggående højre- og venstreorienterede, og det blokerer dens indsats,« erklærer sekretærene på et møde under protektion af den latinamerikanske bispekonference CELAM i dens hovedkvarter i Bogota, Colombia.

Alle lande i Latinamerika undtagen Cuba, Guatemala og Haiti havde sendt

deres delegerede til dette møde, som var indkaldt af CELAM's generalsekretær, biskop Alfonso Lopez Trujillo.

Mødet foretog en opgørelse over de bestræbelser, der var foretaget for at gennemføre de retningslinier med hensyn til fornyelser og samfundsreformer, der blev udsendt af de latinamerikanske biskoppers 2. plenarforsamling i Medellin i 1968.

Drøftelserne af hovedtemaet »Evangolisering og Frigørelse« mundede ud i en indrømmelse af, at »det er meget vanskeligt at udrydde privilegier, der hidrører fra, at rigdommene er koncentreret på ganske få hænder«.

Iagttagere af den kirkelige skueplads
(Forts. neste side)

SPESIALFORRETNING

GJENNOM

1933 40 ÅR 1973

Kanskje ikke lang tid i vanlig forstand, men når det gjelder RUSTFRIE STÅLARTIKLER er det **meget** lang tid.

I alle år har jeg hatt gleden av å utstyre de fleste sykehus og sykehjem i landet. Jeg takker for den tillit som er vist mitt firma i alle år, og jeg forsikrer at det skal gjøres alt for at denne tilliten skal bevares. Det store utvalg av 6—800 artikler skal også forsøkes opprettholdt.

STEDET MED KVALITETSVARER:

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

STORTINGSPLASS 7, 2. ETG. - OSLO 1
MORGENBLADETS GÅRD (SAMME SOM LILLE GRENSEN 7)
TLF.: (02) 33 36 24 - 33 55 25
TELEGR.ADR.: RUSTFRIKNUT

TITO COLLIANDERS

VIKTIG SELVBIOGRAFISK

Om någon av dem som läst Lars Gyllenstens märkliga bok «Grottan i öknen» till äventyrs fått lust att veta något om hur Antonius — han med frestelserna — et consortes tedde sig ur en religiöst sett kongenial synvinkel, då har jag ett råd att ge: Tag och läs *Måltiden* av Tito Colliander (Bonniers, cirkapris 45 kr). Genom försynens skickelse, och förslagets, har vi nämligen denna höst fått två skönlitterära böcker där ökenfäderna spelar en huvudroll. Det händer inte precis varje år.

Collianders bok är den sjunde och avslutande delen av den självbiografiska serie som är främsta anledningen till att samfundet De Nios stora pris i år har tillfallit honom. Den är i sin helhet ett betydande dokument, både som självbekännelse och som kulturhistoria. Uppvuxen i en finlands-

Av GUNNEL VALLQUIST

svensk familj med bred europeisk förankring, konvertit till ortodoxakyrkan och därmed djupt förbunden med det ryska andliga arvet och med den stora traditionen från kyrkofäderna, som alltjämt är så levande i den östliga kristenheten, är Colliander en särpräglad och värdefull företeelse i vår kultur, någon att lyssna till och vara tacksam för. Om de självbiografiska böckerna intar en särskild plats och har ett särskilt intresse — de borde ges ut i ny upplaga, i färre volymer; flera delar är nästan omöjliga att få tag i — vill man också påminna om romaner som «Förbarma dig» och «Vi som är kvar», och meditativa skrifter som «Samtal med smärtan». Denna titel markerar ett av ledmotiven hos Colliander; hans liv har präglats av en tidtals invalidiserande och ständigt närvarande värk.

I den självbiografiska serien minns jag allra helst de båda första delarna, den från barndomens Finland och den från revolutionens Petersburg. De äger ett utomordentligt dokumentariskt intresse, de skildrar en värld som ligger oss nära både geografiskt och i tiden, men som ändå ter sig oerhört fjärran. I sjätte delen återknyter Colliander kontakten med Ryssland; han bosätter sig intill ett ryskt klos-

ter i en estnisk by, där upptäcker han den ortodoxa kyrkan och finner sin andliga väg. Sista delen, som alltså utkommit i dagarna, berättar om fortsättningen. Colliander strävar här inte efter någon fullständig kronologisk skildring av en årsräcka: hans framställning dröjer i stället vid några motiv som han utvecklar närmare: kriget, konflikten mellan dikt och helgelse, som båda kräver sin man, skildringen av Valamo kloster. Det sistnämnda motivet dominerar denna volym, och titeln, *Måltiden*, har inspirerats just av de måltider han intagit i Valamo, nya Valamo, dit tvåhundra femtio munkar tog sin tillflykt för att klostret skulle bestå sedan Karelen blivit ryskt.

När kriget bryter ut 1939 bor Colliander med sin familj på Karelska näset. Ett avsnitt av boken handlar

Latin-Amerika

(Forts. fra forr. side)

i Latinamerika siger, at de kirkelige ledere handler langsomt, men at mødet er et tegn på, at en fornyet indsats for at gennemføre reformer er forestående.

»Kirken støtter de løsninger, befolkningen inden for de forskjellige områder selv finder det passende at arbejde for,« siger biskopperne. Disse løsninger er i mange tilfælde stærkt socialistiske i deres indhold.

Hjælpebiskop Ivo Lorscheiter udtalte på en pressekonference i forbindelse med mødet, at deltagerne »drøftede kirkens ansvar med hensyn til at yde uindskrænket støtte til folkenes udvikling på alle områder«.

Han tilføjede endvidere, at denne bevidsthed hos kirkens ledende mænd har ført til sammenstød med regeringen i en hel del lande, men de holder fast ved at ville forsvare menneskerettighederne.

Blandt andre bestræbelser, der blev annonceret på mødet, var en rekonstruering af de lægapostolatsgrupper, som i de sidste fem år er taget kraftigt til i Latinamerika.

Tiden er kommet for juleinnkjøp!

Vi har: FIGURER til julekrybber, enkeltvis fra kr. 6,— til kr. 14,—
 KOMPLLETTE SETT med 12 eller 14 figurer » 90,— og » 95,—
 STALLER kr. 45,—, 50,—, 55,—, » 60,—
 IKONKALENDER, Bongers store » 45,—
 MADONNENKALENDER » 20,—
 HUMMELKALENDER » 14,—
 En mengde vakre og «riktige» julekort, uten konvolutt » 1,—
 med konvolutt kr. 1,50 - 1,75 - 2,— » 2,50
 GODE BØKER og meget annet som egner seg som gaver.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersvn. 5, Oslo 1
 Tlf. 20 72 48. Apent 9—16, lørdager til 14
 Siste uke før jul til 18

MOTIV

VERK AVSLUTTET

om dessa dagar och fortsätter med vinterkriget, då Collianders situation var «kronvrakets»; hans upplevelse av detta speglas i kapitelrubriken «Överflödig».

Samtidigt väms han vid den nationella fanatism som framställer en aktion som ädel och lovvärd när den utförs av de egna, och samma aktion som lömsk och ondskefull när den utförs av andra sidan; han äcklas av propagandans lögnar och halvsanningar. Hans rötter finns inte alla i finsk jord.

Men boken börjar året före krigsutbrottet, i Paris, dit familjen Colliander, man och hustru — målarinna — och en liten dotter, rest från sin klosterby för att söka inspiration för sitt konstnärskap. Här möter man genast de bägge poler som skapar spänningsförhållandet i Collianders liv: han slits svårt mellan helgelselängtan och vad som brukar benämnas konstnärsskapets demoni. Mången gång påminns man om en annan nordisk författare som redovisat en liknande väg: Johannes Jørgensen vars självbiografi «Mit Livs Legende» också den är ett stycke levande kulturhistoria, samtidigt som den skildrar en omvändelses mödosamma väg. Medan Colliander blev ortodox, blev Jørgensen katolik.

Liksom Jørgensen redovisar Colliander oförbehållsamt sina egna moraliska svagheter — de som brukar höra ihop med så kallat konstnärstemperament: han gör det utan det välbehag som annars gärna vidlåder

sådana bikter. «Därför utbreder jag mig inte om enskildheterna. Vill inte höra till dem som sprider gift över sin omgivning», Han råkar in i svåra kriser, som självfallet också drabbar hans hustru. En bok som hon i denna situation sökt hjälp i ger upptakten till vad man väl får kalla Collianders andra omvändelse; bokens författare var «ökenfadern» Makarios (just en av dessa Antonius vederlikar, som jag inledningsvis nämnde). Från och med nu söker sig Colliander med ett nytt och djupare allvar in mot sina andliga källor, och han finner dem hos ökenfädernas efterföljare, de ortodoxa munkarna, i deras skrifter men framför allt i Nya Valamo kloster.

Den skildring Colliander ger av detta kloster hör till det bästa och fullodigaste i hans produktion. I knappa, etsande bilder beskriver han hur livet gradvis krymper medan gravplatsen snabbt breder ut sig, hur de mäktiga körerna försvagas och småningom helt tystnar, hur sjukdom, förfall och vanvård griper omkring sig, hur till sist en enda, åttioårig prästmunk ensam bär ansvaret för hela liturgin, den lovsång och ständiga förbön som är klostrets och munkarnas uppgift. «Han steg upp varje natt klockan två... gick i nattmörkret till kyrkan, tände oljelamporna framför de heligas ansikten.. Ställde sig därpå på den prästerliga platsen framför altaret och ropade: — Välsignad vare vår Gud städse, nu och alltid och i evigheternas evighet... Ingen människa hörde honom.

Kyrksalen bakom hans rygg stod tom och stor och ödslig, nattmörk och oeldad. Hörde honom ingen? — Vi ber inte till människorna, men för människorna, och vi ber till Gud. Han hör».

När boken slutar står författaren beredd att resa hem efter ett besök på Valamo. Framför honom står hans son, leende, klädd i Valamomunkarnas svarta dräkt. Den unge mannen, som under hela sin uppväxt fått följa klostrets öden, har känt som sin kallelse att föra arvet vidare (inte helt ensam, får man hoppas). I honom ser Tito Colliander sitt liv äntligen få full mening — här har hans längtan nått sitt mål, «i tystnad, i de dröjande skeendenas mitt».

FYRINGSOLJE

brukes av

- St. Dominikus kirke
- Lunden kloster
- St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem
- Sta. Katarinahjemmet
- St. Olavs kirke
- Bispegården
- St. Joseph's Institutt
- Vor Frue Hosp. Nerveavd.
- St. Franciskus Kirke
- St. Franciskus Hosp.
- St. Pauls Kirke
- Vår Frue Kirke
- Marias Minde
- St. Franciskusøstrenes Moderhus
- Øyenklinikken
- St. Josephs Hosp., Drammen
- St. Torfinns Klinik, Hamar
- St. Elisabeth Inst.
- St. Mikals Kirke
- St. Mikals prestegård
- St. Theresia Hosp.
- St. Franciskus Hosp.
- St. Magnus Kirke
- St. Magnus presteg.
- St. Elisabeths Hosp.
- Vår Frue Kirke
- Bispegården
- St. Olavs Kirke,
- Bispegården
- St. Olavs Kirke
- St. Olavs Prestegård
- St. Olavs Klinik

Oslo

Arendal

Bergen

Hammerfest

Hønefoss

Lillestrøm

Tromsø

Trondheim

Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

HALDEN
<p>F. JØRGENSEN</p> <p>Aut. rørlegger - Rørhandel</p> <p>Tif. 1844</p>
<p><i>Karl Knap</i> %</p> <p>Tif. 2710</p> <p>Bygningsartikler - Rør og Maskinforretning</p> <p>Linoleum</p>

Situasjonen i Danmark

Katolsk Forum i København skriver:

Fra den 15. til den 18. oktober afholdtes i Rom et europæisk møde om immigrationsproblemer. Mødet var arrangeret af den pavelige kommission for udvandring og turisme. Deltagerne var dels biskoper, dels nationale ledere af sjælesorg for udlændinge. Den nordiske bispekonference besluttede på sit sidste møde at lade sig repræsentere av den nylig nedsatte kommission for sjælesorg for udlændinge under ledelse af biskop Taylor fra Stockholm. Fra Danmark deltog viceprovincial pater J. Grochot C.ss.R.

Det må være af interesse at henlede opmærksomheden på hele dette store problemkompleks. Visse kendsgerninger kan være nyttige. Den katolske befolkning tæller omkring 26.000 personer. Hvor mange af disse er udlændinge? Det er meget svært, ja umuligt at sige noget nøjagtigt herom. Det stiller bl. a. spørgsmål om, hvem der er udlænding. Mange, f. eks. ungarere fra 50erne, har søgt og fået dansk statsborgerskab. Mange andre udlændinge har levet en menneskealder her i landet, har børn der er opvokset her, men bærer stadig en fremmed nationalitet.

Hvis vi ser bort fra denne vanskelighed og blot nøjes med at konstatere, at til de 26.000 katolikker er også henregnet en del katolikker, der stadig har en tilknytning til deres udenlandske herkomst, og lægger vi hertil de mange katolikker, der ned-

stammer fra immigranter i fortiden, må vi erkende, at den katolske kirke i Danmark er en meget international kirke med en mere broget sammensætning enn den øvrige del af befolkningen. Til denne første kendsgerning kommer en anden. Siden 50erne har der været nye bølger af indvandrere, størstedelen som »fremmedarbejdere«. Ud fra politiets statistikk kan man forsigtigvis skønne, at mellem 10.000 og 15.000 må være katolikker. Vanskeligheden ved at fastslå noget nøjagtigt skyldes, at udlændinge ikke opfordres til at angive deres religiøse tilhørsforhold, når de søger opholdstilladelse. Alt tyder på, at denne nye gruppe af katolikker ikke tilnærmelsesvis er indregistreret i menighedernes kartoteker. Tallet 26.000 holder derfor ikke stik — måske er 40.000 sandsynligheden nærmere.

Disse kendsgerninger ændrer på afgørende måde vort billede på en kommende tid, hvor det nationale træder i baggrunden. Den verden, der er ved at udvikle sig, synes at skabe flere og flere broer, der bringer os ud over de stærkt nationale og territoriale enheder. At vor situation i den katolske kirke er et forvarsel om en ny tid, er en stærk udfordring til os. Kan vi løse minoriteternes sameksistensproblem inden for kirkens fællesskab? Er den kristne tro den basis, hvorpå et personer med vidt forskellige forudsætninger kan bygges? Vor situation sandt menneskeligt fællesskab mellem er mere end noget andet i dag en udfordring til kirkens »katolicitet«. Hvor udfordringen til kirkens katolicitet i vore fædres og forfædres tid blev formuleret som den opgave at blive dansk, at slå rod i vor kultur og vort samfund, skal den i dag formuleres som kirkens opgave med hensyn til at samle de mange fremmede (og så er vi alle fremmede) til én familie og vise verden og samfundet, at i Kristus er der ingen fremmede længere.

BERGEN

1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyersforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pøsefabrikk
Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

BERGEN

VESTA · HYGGEA
MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Eches Takvøhandel

NYGARDSGT. 19

USLITELIG
MODERNE
og sanitær

Kjøkkenutstyr i rustfritt stål

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

Egne barnemesser?

Herr redaktør.

Engang for noen år siden hentet jeg presten for at han skulle komme og døpe et av mine barn. Veien til kirken var lang, ca. 12 mil, og dengang måtte vi over med flere ferge, og reisetiden utgjorde ca. 10 timer, tur og retur.

På en av fergene stakk presten hodet ut av bilvinduet og sa til billetteren, da denne kom for å selge billetter:

— To barnebilletter, takk.

— Hva, her er jo ingen barn. Hva er dette for tøys?

— Tja, sa presten, er vi ikke alle Guds barn?

Dette intermessoet har jeg aldri glemt. Det ligger en dyp sannhet i prestens bemerkning. Det er noe i dagens forvirrede situasjon som vi har glemt.

Barnemesser, ungdomsmesser, middelaldrenes messer, pensjonistmesser, osv. Hvor er det blitt av vårt fellesskap? Noe som vår deltakelse i messen skulle gi uttrykk for. Her burde og skulle vi være sammen alle, barn, unge og gamle. Det er kan hende bare om søndagen at dette fellesmøte kan finne sted. — Og er våre norske menigheter virkelig blitt så store at dette byr på problemer? Er også vi katolikker blitt bitt av den nye basillen, — at det unaturlige er blitt det naturlige. Denne innbilte kløften mellom generasjonene, som vi selv har skapt ved vår latskap og vår ansvarsløshet.

Mennesket skulle vel, må vi tro, være menneske om det er fem eller nitti år, og i messen, om ikke andre steder, er vi vel alle Guds barn med «barnebillett». Eller kanskje er den erfaringen jeg har gjort, uvanlig og kanskje kjetersk i moderne betydning? Her hvor jeg bor, er vi noen ganske få katolikker, ca. 20 personer, smått og stort iberegnet. Vi har ikke engang egen kirke. Vi er storhjertet blitt mottatt i den svenske sjømannskirken. Her møtes vi så til høymesse hver søndag, — og vi møter frem, alle som en. Messen tar ca. 45 min. — og etterpå har vi kaffe, — barna får brus eller saft.

Jeg skulle ønske andre hadde sett oss, eller kunne ha vært med. Dette må være den katolske familien i det små. Her er vi ikke adskilt i barn eller voksne. Vi er ett!

Fellesskapet søndag skulle heller ikke by på særlige vansker for de fleste. Det er stort sett vanlig med lørdagsfri nå. Så den tradisjonelle søndagsturen har vi flyttet til lørdag i stedet.

Jeg har aldri opplevd at barna har sagt at de kjeder seg i kirken. De stortrives. Saken er den at vi må skape et miljø hvor vi alle finner vår plass i et fellesskap. Alt annet er miljøforurensning. Kan vi alle møtes i messen, så har vi ihvertfall noe felles, — og det er høyst nødvendig.

MAGNUS PETERSEN,
Ballangen.

MARIAKONGREGASJONEN,
OSLO

Søndag 2. desember: RETRETT
fra kl. 9.30—14.30.

Leder: Pastor Wæring.

Messe i St. Olavs kirke kl. 9.30.

Frokost i foreningslokalet.

Alle interesserte damer er velkomne.

Søndag 9. desember: Patronatsfest i foreningslokalet etter aftenmessen.

Tegningsliste utlagt på St. Josephs Institutt. Tlf. 20 27 35.

Listen inndras onsdag 5. desbr.

OSLO

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen

TØYENGT 2 Oslo

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

OSLO

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vej 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG
Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Fra og med årsskiftet har det vært nødvendig for Oslo Katolske Bispedømme å sette opp abonnementsprisen på bladet på grunn av de sterkt stigende utgifter.

Arsabonnementet blir etter dette kr. 50.— i Norge og kr. 60.— i utlandet.

«Bedremannsbarn»

Karin Bang: Arv og gjeld I.
BEDREMANNS BARN
Dreyer.

«Bedremannsbarn» er første bind i en planlagt romanserie om borgerkapets kår og livsholdning i første halvdel av vårt århundre.

Familien Zelman representerer den borgerlige tradisjon fra forrige århundre med dens styrke og svakhet, dens kultur- og ansvarsbevissthet — og dens livsangst. I sentrum står den unge Fransisca, livsglad og begavet, i opposisjon mot det overbeskyttede liv som barn i embedsmannskretser måtte avfinne seg med. Hun kommer i berøring med kunstnerkretser i Kristiania, men kontrasten mellom hennes idealer og den virkelighet hun møter, driver henne tilbake til tryggheten bak havestakittet. Det er vilje og evner i Zelman-barna, men noe er sterkere enn dem.

Karin Bang trekker her linjene opp for en rekke menneskeskjebner, som hver på sin vis forteller noe om den arv vi bærer i oss.

SVART GULL

Amerikansk film utmerker seg ikke for tiden ved å søke etter nye veier. Hollywood er i krise, vet vi, og filmbyens ubestridte hegemoni er forlenget en saga blott. Mens europeisk film, på tildels meget ulike premisser, søker etter nye uttrykksformer, og den ene «bølge» følger etter den andre, er det meste av amerikanske produkter temmelig tradisjonelt og holder seg vanligvis til den konvensjonelle fortellerstilen, med tydelig kommersielt sikte.

Men dette betyr ikke nødvendigvis alltid at disse filmene er uten interesse, for ved hjelp av profesjonell kunnen og dyktige skuespillere kan mye god underholdning prestes, — det er ikke minst Stanley Kramers *Svart gull* (*Oklahoma Crude*) et godt eksempel på.

Handlingen i filmen er ikke uten aktualitet i disse oljetider, hvor stadig mer olje finnes, samtidig som den blir vanskeligere og vanskeligere å få tak i. *Svart gull* forteller om en lengst svunnen tid, da oljeeventyret var i sin begynnelse og verden uuttømmelig i sin rikdom. Temaet er så tradisjonelt for amerikansk litteratur og film som vel mulig, nemlig individets kamp mot den store overmakt. I dette tilfellet er individet en tilsynelatende iskald og karsk pike, Lena, som på én eller annen måte har skaffet seg utvinningsretten til et oljeboringshull i Oklahoma. Hennes prosjekt er såvidt lovende, selv om ingenting ennå er funnet, at det allmektige selskapet «Oklahoma Gas & Oil» tar alle midler i bruk for å overtale piken, spilt av Faye Dunaway, til å overlate sine rettigheter til dem. Alle midler innebærer i denne sammenhengen regelrett mobbing, mord, organisert krig og beleiring. Filmen viser med en uhyggelig glød hvordan rettssamfunnet må kaste masken der hvor de økonomiske interessene blir for pres-

sende. Individets rett er en ren fiksjon der hvor det økonomiske spillet setter den svake i konflikt med den sterke, — dette viser filmen med en til tider praktfull tydelighet.

I sin kamp blir den unge piken hjulpet av sin far og av leiekaren Mason (George C. Scott). Konflikten mellom far og datter går langt tilbake i tiden, og vi får aldri noe klart bilde av hva dette forholdet bunner i, og hva det er som har gjort Lena til det følelseløse og iskaldt tøffe vesenet som hun tilsynelatende er. Faren ofrer seg, bokstavelig talt, for sin datter, og hans sonoffer bærer da også frukt i den forstand at datteren bryter ut av sin kulde og forvandles til et slags menneske. Men bortsett fra spenningen i konflikten med oljeselskapet, samler allikevel interessen seg først og fremst om forholdet mellom Lena og leiekaren Mason. George C. Scott og Faye Dunaway får igjen vist hvilke herlige skuespillere de er. Særlig er G. C. Scott praktfull som den unnvikende og falske leiekaren som til slutt lar seg vinne tilbake til menneskelig verdighet i kampen med og mot Lena.

Svart gull er ikke, til tross for at den er signert Stanley Kramer, noe stort drama eller noen stor film. Men den er langt fra å være noen alminnelig Western. Ikke minst Faye Dunaway og George C. Scott leverer her prestasjoner som gjør at den hever seg over det konvensjonelle mønster som ligger til grunn for selve filmen.

P. H.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. ½ år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager for utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.